

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVI (40)

Štev. (No.) 4

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

29. januarja 1987

Vetrinje - simbol vstajenja

V Sokolskem vestniku 3. 4. 86 je D. Adamović pisal o tragičnem koncu četnikov. V letu 1944 je vojaški položaj postajal slab. Vedno težje je bilo z disciplino, posamezni poveljniki so v obupu odločali sami. To je povzročilo, da je prišlo do velikih vojaških polomov.

Marca 1945 so bile vse četniške sile koncentrirane v vzhodni Bosni. Draža in Pavle Djurišić sta se sprekla, nakar je zadnji na svojo roko svojim četam in civilistom dal nalog za umik preko NDH proti zapadu. Kljub poganjanjem z ustaši so bili četniki in spremiljevalci na Levčem polju skoraj popolnoma uničeni. Več sreče je imel vojvoda Djujić, njemu je uspelo prodreti z dinarsko divizijo vse do slovenske Istre in končno konec aprila 1945 preko Soče do zaveznikov. Draža je ostal sam s približno 15.000 četniki. 13. maja 1945 je bil obkoljen in napaden. Po bitki so bili takorekoč vsi razen 400 četnikov. S pomočjo Nikola Kalabiča, ki so ga ujeli 5. decembra 1945, so končno prišli tudi do Draže. Sledil je proces in končno strelji 17. julija 1946. V čast Srbom se lahko šteje, da kljub tej očitno veliki vojaški polomiji ni nikjer kakega sledu o polemiki ali celo obtožbi odgovornih komandantov.

Še bolj tragično je preminula hrvaška vojska in civilisti na umiku preko Slovenije s koncem v Pliberku. Tudi med Hrvati je le malo ali nič polemike, kdo je kriv te silne tra-

gedije. Tako Srbi kot Hrvati razumejo, da je sedaj primarni interes za narod, da si zopet pribori svobodo. Vprašanje krivde, za maj 1945, če ta obstoji, je odloženo.

Pri nas je drugače. Tragedija maja 1945 je sicer največja v zgodovini našega naroda, vendar manjša od srbske in hrvaške. Kljub neštetim dokazom, posebno v zadnjih letih, ki nedvoumno razkrinkavajo odgovornost angleških političnih generalov za vračanje protikomunistov v smrt, se stalno, četudi neuspešno išče krivce med nami samimi. Še posebno je treba pri tem odkloniti vsako posploševanje ali celo obrekovanje. Izraelski narod je našel v tiščletnem preganjanju tisto moč, ki ga je ohranila. Armence drži in dviga spomin na genocid njihovega naroda. Srbe je skozi 500 let dvigal spomin na Kosovo. Nas Slovence združuje jezik, tradicija, krščanska etika, še bolj pa nas bi moral združevati spomin na Vetrinje. V domovini sami se dvigujejo pogumni ljudje in zahtevajo zadoščenje za po bitzo slovensko vojsko. Premnogi v izseljenstvu bi že davno prestali z narodnim delom, ako ne bi bilo Vetrinja in epiloga v Kočevju in drugod. Ali si naj s praznim prekanjem in nesmiselnim iskanjem krivcev med žrtvami pokvarimo ta največji simbol našega bodočega vstajenja?

dr. Peter Urbanc

Božič v ljubljanski reviji

Po štiridesetih letih se je božič zopet pojavil v ljubljanskih revijah.

V reviji „Jana“ je Jožica Grgič objavila daljši članek „Božična sporočila“ skupaj z Gasparijevimi Kolledniki in še dvema slikama, iz katerega posnemamo naslednje:

„Božič si v zadnjih dveh letih znova pridobiva domovinsko pravico na Slovenskem. Dolga štiri desetletja je bilo namreč praznovanje božiča zaradi verske razsežnosti praznika na poseben način izrinjeno iz javnega življenja. Ljudje so skrivoma hodili k polnočnici, čeprav ni bila prepovedana, na skrivaj so jedli božično potico, božično drevesce pa so spremenili v novoletno jelko in še posebej pazili, da so jo okrasili, zaradi morebitnih izdajalskih obiskov, dan po božiču. O božiču se v laičnih krogih ni javno govorilo, še manj pisalo. V časopisih, na radiu in televiziji beseda božič ni smela biti omenjena.

Te okoliščine, pa čeprav neprijetne, praznovanja božiča še zdaleč niso izkoreninile. Slovenci ga praznujejo bodisi kot verski bodisi kot družinski praznik, ali pa kot eno in drugo. Po letošnji raziskavi slovenskega javnega mnenja praznuje božič 78,9 odstotka Slovencev (42,9 odstotka kot verski praznik in 36 odstotkov kot družinski praznik). Nič ne dé, bi torej lahko rekli, če božiča

uradno in javno ne priznavamo. Tisti, ki želijo, ga tako ali tako praznujejo. To je res, toda zakaj neki molčati o nečem, kar je neizpodbitno dejstvo in kar za nameček ljudem še veliko pomeni. Ne glede na tak ali drugačen odnos do vere oziroma do praznovanja Kristusovega rojstva pa današnja stopnja civilizacijskega razvoja zahteva spoštljiv odnos do praznovanja božiča. Kultura obnašanja je tudi spoštovanje sporočil, ki jih obredno praznovanje, kot je božič, prenaša iz generacije v generacijo. Božična sporočila pa so mir, družina, domačnost ali kot pravi psalmist: „Združita se ljubezen in zvestoba, mir in pravica se poljubita.“

Božični običaji so ljudsko praznovanje, in neprizadevanje tega ni mogoče označiti drugače kot prezirljivost do hotenja ljudi.

Za marsikoga je presenetljivo, da je bil božič do leta 1952 v Sloveniji dela prost dan. V veliki večini evropskih držav je to tudi danes. Poleg nas so izjeme še Sovjetska zveza, Romunija, Albanija in Bolgarija. Podoba o praznovanju božiča v Evropi pa je popolnejša, če vemo, da sta Slovenija in Hrvaška po tradiciji edini katoliški deželi v Evropi, kjer

božič ni dela prost dan. V drugih socialističnih državah Evrope — na Poljskem, Češkoslovaškem, Madžarskem in v Nemški demokratični republiki — torej za božič ne delajo. Božič v teh državah, pravzaprav pa bi to lahko rekli kar za vse, nima predvsem ali zgolj lastnosti cerkvenega praznika. Gotovo pa je, da mu to lastnost manj pripisujejo tam, kjer imajo do njega sproščen odnos, kot pa pri nas.“

V nadaljnjih odstavkih pripoveduje Jožica Grgič, da sta dr. Metod Mikuž in župnik Fr. S. Finžgar v Slovenskem poročevalcu leta 1945, 1946 in 1947 voščila božične praznike. Od tega leta dalje pa ni bilo nobenega božičnega zapisa v slovenskem tisku. Šele leta 1985 je revija „Teleks“ objavila reportažo o polnočnicah v treh ljubljanskih cerkvah, kar je Svobodna Slovenija takrat ponatisnila. Avtorica članka v „Jani“ zaključuje svoje misli, da bi tudi letos ne bilo mogoče pisati o božiču, če se ne bi spremenilo politično ozračje.

Partija letos dovoljuje komentarjem o praznovanju božiča več prostora kot prejšnja leta, ko „spoštljivost do preteklosti in tradicije“ še ni bila uradno sprejemljiva. Kaj bo dovolila čez leto dni? Ali bo takrat slovenskemu katoličanu še priznано, da je božič njegova pravica?

Sm R

Žalostni (ne)uspehi OF

Ali je OF dosegla Zedinjeno Slovenijo? — Ali je OF spremenila narodni značaj Slovencev?

Ko je leta 1941 sprejelo vodstvo OF osnovne točke svojega gibanja, je med drugim sprejelo točki: o zedinjenju vseh Slovencev v eni državi ter o spremembi narodnega značaja Slovencev, to je aktivizacijo ljudskih množic, ki naj se bore za svoje narodne in človeške pravice in ki bodo ustvarile nov tip aktivnega slovenstva. To je znamenita četrta točka osnovnih načel OF, v kateri smo videli predvsem uničenje duhovne katoliške usmerjenosti slovenskega naroda.

Jeseni lanskega leta se je vršil na Bledu kulturni plenum OF, za katerega podajajo Naši razgledi od 12. decembra svoj prispevek izpod peresa Antona Beblerja pod naslovom „Ali se je slovenski narodni značaj res spremenil?“ Iz tega članka je zanimivo posneti in komentirati nekaj misli:

Pesnik Matej Bor in bivši prosvetni šef v Sloveniji Matjaž Kmecl sta že svojčas poudarila, da se v tem visokoletečem programu ni ničesar izpolnilo in da OF v teh temeljnih osnovnih točkah ni dosegla nikakršnih pozitivnih uspehov, temveč le popolen polom. Cilji so bili deloma nedosegljivi, deloma pa nesprijemljivi, ker so bili zagledani povsem v boljševiske zglede, ki so bili slovenskemu značaju nesprijemljivi.

Ideal Zedinjene Slovenije ni bil dosežen, ker bi bil za to nujen pogoj istočasna boljševisacija Avstrije in Italije, kar pa, kakor vemo, se ni zgodilo. Anton Bebler poudarja, da je Sovjetska zveza sicer bila pripravljena pomagati Slovincem v tem stremljenju, da pa je bila vezana na medsebojne dogovore zapadnih zaveznikov.

Istočasno pa pisec ugotavlja, da je krivda za neuspeh predvsem pri Slovincih samih. Če bi bila politična združitev na demokratični podlagi v okviru „slovenskega kulturnega prostora“ sploh možna, bi terjala bistveno drugačen in manj vzhodnjaški

socializem v primerjavi s sedanjim, kaj šele s tistim iz leta 1945. Moral bi vključevati legalni in trajni politični pluralizem, bistveno več političnih svoboščin, avtonomne sindikate, tisk in sodstvo, drugačen odnos do Cerkve, vernikov in kmetov, mešano gospodarstvo, itd.

Te zahteve so bile z dolomitsko revizijo temeljnega dogovora OF popolnoma onemogočene.

Težko je verjeti, da bi bili slovenski komunisti 1. 1945 pripravljene odredi se temeljnim postulatam boljševisizma za doseglo cilja Zedinjene Slovenije. Meja med dvema blokoma ter med dvema in pol zvrstema političnih in gospodarskih sistemov je presekala „slovenski kulturni prostor“ ter onemogočila Zedinjeno Slovenijo. Tako je zaradi zunanjih in notranjih vzrokov splavala po vodi enkratna priljubljenost, ki se zanesljivo ne bo nikoli ponovila, za kar nosi krivdo predvsem KP sama.

OF ni dosegla tudi druge temeljne točke svojih osnov, spremembo narodnega značaja Slovencev. Pisec sam priznava, da med revolucijo in tudi po njej, „pomemben del Slovencev ni podpiral partizanov“, da je bil tako slovenski narod razklan in da si brez te razklanosti „teško razložimo množično likvidacijo na Rogu“. Jasno je, da za proces spremembe narodnega značaja, ki dejansko potrebuje na stotine let, že tedaj niso bili vsi Slovenci.

Pač pa še več, OF je dosegla same negativne premike: zelo razširjeno potrošništvo, primitivni materializem, zaslužkarstvo, snobizem. Širi se pornografija, nasilje, kriminal in nemoralna, pojav narkomanije med mladimi, samomori (saj je Slovenija dosegla v tem najvišji svetovni vrh), alkoholizem... Nazadovanje pri nekaterih tradicionalnih slovenskih krepkih je potekalo pri nas vzporedno s širjenjem balkanskih (pred tem s bližnjevzhodnih turškoarabskih) artefaktov. Bebler se sprašuje, zakaj smo posnemali senčne lastnosti naših južnih bratov in ne njihovih pozitivnih, recimo večje spontanosti in gostoljubnosti.

Memorandum srbske akademije

Meseca septembra lani je Srbska akademija znanosti in umetnosti ustanovila posebno komisijo, ki naj razpravlja o pripravi napokov, po katerih bi lahko Jugoslavija rešila sedanjo ekonomsko krizo. Kakih 30 akademikov je bilo v polnem delu, ko je beograjski časopis „Večernje novosti“ objavil članek, ki naj bi bil izvleček iz tega dela.

Takoj je bil škandal tu: vlada je označila ta memorandum kot „protirevolucionaren“ in je zahtevala od Akademije, naj razpusti „to agencijo CIA“.

Akademija ni ostala dolžna odgovora in je obdoločila vladne organe, da so ukradli še nedokončano delo, ga falsificirali in objavili nepopolno. Seveda je vlada zahtevala od Akademije nezaupnico in odpust komisije, a je propadla; praktično vsi akademiki so na seji podprli predsednika in člane komisije. Akademik Dobrica Čosić je celo dejal, da je „Jugoslavija padla na najnižjo raven kulture in evropskega razvoja, pod dominacijo političnega režima, ki prikazuje laž kot resnico in politično ubogljivost kot krepost.“ (Clarín, 28. XII. 86)

In kaj je pravzaprav to delo Akademije vsebovalo?

Točno ne vemo, kajti delo ni končano niti uradno objavljeno. Lahko samo vemo, za vsebino iz napadov partijskih časopisov in oblasti po vsej Jugoslaviji, tudi po ljubljanskih. Naj sledi nekaj iztrganih stavkov iz vsebine, o katerih pa je možno, da so samo delni in netočni.

Memorandum pravi, da je gospo-

Tako piše A. Bebler, mi pa lahko ugotovimo, da se je tradicionalni slovenski narodni značaj povsem ohranil v politični emigraciji, ki se je umaknila leta 1945 tej nasilni, krvavi predružačivi slovenskega značaja. V svetu je ta slovenska politična emigracija znana po svojih delavnosti, poštenosti, vestnosti in duhovni globini, ki preprečuje že v kalilni vsake gori omenjene negativne premike, katerih žrtev je slovenski človek doma.

td

vati nočejo razumeti srbskega stališča — pa lahko gredo!

To bi bile glavne ideje, v kolikor jih lahko izluščimo iz napadov partije. Vidimo, da se je v Srbiji začel prebujati nacionalni element, tako kot v 70 letih na Hrvaškem in v zadnjem času v Sloveniji. Ni več govora o Jugoslaviji kot „veliki Srbiji“. Zanimiva je trditev, da Slovenija ekonomsko in politično izkrišča Srbijo! Stvar je ravno nasprotna!

Naj omenimo še to, da je med člani uradne komisije, ki sestavlja ta prikaz, tudi nekaj podpisnikov političnih zahtev Odbora za zaščito mišljenja in izražanja, ki smo ga objavili v prejšnji številki. In še bolj zanimivo, da je med večino Akademije, ki je med vladni želji izrazila zaupnico svojemu odboru in komisiji, tudi nekaj članov centralnega komiteja srbske partije!

Kakor se sedaj v Sloveniji kuha med kulturniki, pisatelji in mladino, se je začelo tudi v Srbiji, a to pot v njeni najvišji narodni ustanovi, Akademiji znanosti in umetnosti!

TDml.

Predavanje o Slovincih v Argentini

Vsako leto priredi American Association for the Advancement of Slavic Studies (Ameriško združenje za pospeševanje slavističnih študij) svoj simpozij v kakem mestu Združenih držav. Istočasno pa prireja svojo znanstveno konferenco Society for Slovene Studies — Družba za slovenske študije. Lani so bili v New Orleans za konec novembra. Za nas je bila zelo zanimiva, ker sta bili dve predavanji posvečeni Slovincem v Argentini in je bila avtorica enega od njih naša sorednica in znana kulturna delavka dr. Katica Cukjati.

Program konference se je razvijal v treh sekcijah. Prva je bila posvečena Vzdrževanju jezika v večjezičnih državah, vodil jo je dr. Toussaint Hočevar, predavali pa so: Jean Martucci (Kanada), Robert Minnich (Norveška), Dimitrij Rupel (Ljubljana) o Položaju slovenskega jezika v Jugoslaviji ter Silvo Devetak (tudi iz Ljubljane) o Legalnih in političnih vidikih jezikovne enakosti v Sloveniji. Diskutirala sta Aleš Lokar (Trst) in Timothy Pogačar (ZDA).

Druga sekcija je bila tudi posvečena problemu jezika, a to pot o medsebojnem stiku slovenske in srbohrvaščine. Vodil jo je prof. Rado Lenček, predavali pa so Radmila Gorup, Lew Micklesen in Olga Nedeljković, vsi iz ZDA.

Tretja skupina, za nas najzanimivejša, je obravnavala temo Slovensko priseljevanje v Ameriko. Sekcija je vodil dr. Jože Velikonja. Najprej je govorila dr. Katica Cukjati z buenosaireske univerze o „Perspektivah slovenske emigracije v Argentini“, in Rado Genorio iz Ljubljane o „Slovenski emigrantski skupnosti v Argentini v času med obema svetovnima vojnama“. Poleg njiju sta predavala še Matjaž Klemenčič (Ljubljana) o Slovenski emigraciji v ZDA ter Erik Kovačič (ZDA) o misijonarju Francu Pircu; o referatih pa so razpravljali dr. Bogdan Novak in dr. Rudolph Susel, oba iz ZDA.

Ob priliki bomo podali poročilo vsaj o predavanjih, ki se tičejo naših problemov.

Promúscica - 5. obletnica

Revija Promúscica, ki je najboljša glasbena revija v Buenos Airesu, sedaj praznuje petletnico svojega obstoja. Za nas Slovence je posebno važna, ker je od vsega početka njen poddirektor naš znan basist **Janez Vasle**, ki je poleg svoje pevске kariere tudi končal Višjo častnikarsko šolo.

Skoraj v vsaki številki ima Vasle pogovor s kakim slavim pevcem ali kak važnejši članek v zvezi z glasbo, pa seveda poročila in novice iz vsega sveta. Revija tudi prinaša programe vseh večjih svetovnih oper ali glasbenih festivalov, tako da so ljubitelji glasbene umetnosti lahko popolnoma na tekočem.

Promúscica je v zadnjem času podpisala pogodbe z najvažnejšimi glasbenimi revijami po svetu (Opera iz Londona, Diapason iz Pariza, Music & Theater iz Švice, Neue Musikzeitung iz Nemčije), da tako lahko odpira okno v svetovno glasbeno okolje.

V vseh 36 številkah, kolikor jih je do sedaj izšlo, lahko v reviji ved-

no zasledimo slovenska imena. Pred časom je npr. Vasle tu objavil pogovor z Dermoto, ki smo ga deloma tudi mi v prevodu ponatisnili. Posebno zanimivo pa je dejstvo, da se v reviji pogosto omenjajo Slovenci v Argentini: Mariano Drago Šijanec, Niños cantores de Bariloche — dirigentka Lučka Jermanova, staronaseljenec Karel Košuta, Bernarda in Marko Fink, Janez Vasle; vse te lahko velikokrat vidimo tudi na slikah.

Zanimivo je poročilo v zadnjem zvezku o knjigi: Jacobus Gallus O. pus Musicum, ki jo je izdala SAZU v Ljubljani v pripravi Eda Škulja in vsebuje transkripcije Gallusovih del.

Posebno sekcijo revije — Discos (Plošče) — pa redno vodi Slovenec Mirko Vasle; tu priobčuje poročila in kritike raznih plošč in kaset z vsega sveta.

Kot smo imeli že večkrat priliko opaziti, so se mlajši Slovenci dobro vpeljali v tukajšnji glasbeni svet in prihajajo na visoka mesta, tako kot solisti, kot glasbeni kritiki in poročevalci.

ŠEF TAJNE POLICIJE Z S S R V BEOGRADU

Šef sovjetske tajne policije Čebrikov je pred kratkim obiskal Beograd, kjer se je sestal in razgovarjal z jugoslovanskim notranjim ministrom Čulafićem. Predsednik zveznega odbora jugoslovanskih komunistov Renovića je obiskal Sovjetsko zvezo, v kratkem pa pričakujejo v Jugoslaviji Gorbačeva. Jugoslovanski politiki so na splošnem mnenja, da se odnosi med obema državama s temi obiski bistveno ne bodo spremenili. V prejšnjih letih je bila izmenjava gostov na dnevnem redu, bodisi predstavnikov vlad ali partije. Le-ta je v zadnjih letih nekoliko zastala zaradi pogostih menjav vodilnih osebosti v Moskvi, kaže pa, da se bodo takšna srečanja v bodočnosti zopet zgodila. Seveda Jugoslovani zahtevajo, da se mora spoštovati dogovor, sklenjen med obema državama v letih 1955 in 1956, to se pravi, da se priznava različne razvojne poti socializma ter zagotovi suverenost in nevmešavanje v notranje razmere obeh držav, kar so Sovjeti dosedaj na splošno upoštevali.

Jugoslovani imajo dobre trgovske zveze s Sovjeti, ki so jim tudi glavni dobavitelji nafte. Seveda Jugoslovani z zanimanjem zasledujejo razvojno pot novih gospodarskih reform, tako v Sovjetski zvezi kakor tudi na Kitajskem, in bodo brez dvoma iz njihovih uspehov ali neuspehov iskali odgovore na vedno močnejše

diskusije v lastni državi.

Le-te so v zadnjem času zavzele precejšnje območje, ko so se na novo oživelci spomini na povojne odnose s Sovjetsko zvezo. Srbi kritično ocenjujejo prejšnjo tesno povezavo jugoslovanskih komunistov s kominterno. Omenjajo pokojnega Tita, kateremu očitajo, da ni bil dosti naklonjen Srbom in njihovim političnim ciljem. Srbski znanstveniki tudi ne soglašajo s Titovimi izjavami, da je Jugoslavija nastala po paktu v Versaillesu. Pravijo namreč, da so se jugoslovanski narodi sami odločili za ustanovitev svoje države, in predlagajo, da se ponovno vzpostavi 1. december kot praznik ustanovitve Jugoslavije. Srbi tudi zamerijo Titu, da se ni zavzel za rehabilitacijo jugoslovanskih komunistov, ki so izgubili v Sovjetski zvezi v času Stalinovih čistk. Člani Srbske akademije znanosti trdijo, da so bili nekateri srbski komunisti v prejšnjih letih neopravičeno napadani in celo obsojeni in usmrčeni. V odgovor poročila zagrebški „Danas“, da že zbira neki nekdanji partizanski vodja snov za rehabilitacijo Djilasa in Rankovića, ki sta bila v letih 1954 in 1966 na Titovo povelje odstavljena. Na splošno vedno močnejše obsojajo tesno povezavo Tita s sovjetskimi komunisti v dobi 1948. leta, v omenjenem obsegu pa vse do leta 1955.

P. D-ova.

30 let slovenskih lazaristov v Slovenski vasi

Pred tridesetimi leti so se slovenski lazaristi odločili, da se ustalijo v Argentini na najbolj strnjem ozemlju slovenskih rojakov, v Slovenski vasi v Lanusu. Od tedaj dalje neprestano skrbijo za svoje rojake v okraju, imajo zavetišče s slovenskimi sestrami, poleg tega pa imajo argentinsko faro, osnovno in srednjo šolo in ateneo, pa še skrbe za redovniški naraščaj in misijonsko delo z Baragovim misijonskim domom.

Zato je bilo prav, da se je tamkajšnja slovenska srenja skušala odolžiti lazaristom za vso skrb. Da so se primerno pripravili na ta duhovni praznik, so najprej opravili devetdnevno v cerkvi Marije Kraljice, ki jo je vodil namestnik vizitatorja iz Slovenije univ. prof. dr. Anton Stres, ki je nalašč za to prišel iz domovine.

Glavno praznovanje pa je bilo 28. decembra s celodnevni programom. Zjutraj je bila slovenska koncelebrirana maša vseh slovenskih lazaristov, ki so trenutno v Slovenski vasi, pridigal pa je dr. Anton Stres. Pri maši je pel cerkveni zbor pod dolgoletnim vodstvom Ivana Meleta. Po maši je bilo v sosednji duhovni hiši odkritje spominskega reliefa, ki ga je izdelal umetnik Ivan Bukovec, ki so ga poklonili sovaščani. Pod reliefom Marije Kraljice piše: „Očetom lazaristom ob tridesetletnici njihovega prihoda rojaki Slovenske vasi 1956 — 1986.“ Relief je predal predsednik

priljubljenega odbora Stane Mehle, ki je med drugim dejal: „V vašem marljivem in vztrajnem delu in žrtvah za duhovni in kulturno narodni napredek Slovenske vasi je vtisnjena naša ljubezen do slovenskega vernika. Ta relief naj vas vsak dan spominja, da so med vami rojaki, ki vas spremljajo z ljubeznijo pri vašem delu. Da bi bila ta obletnica nov zagon za bodoče delo za slovenski duh v tem okraju.“

Relief sta odkrila predsednik Hladnikovega doma Andrej Goljevšček ter predsednica Zveze žena in mater v Slovenski vasi Marija Mehletova; blagoslovil ga je dr. A. Stres.

Ladislav Lenček CM, superior slovenskih lazaristov v Lanusu, ki spadajo pod slovensko provinco, se je nato vaščanom zahvalil in dejal, da se veseli, ker njih delo ni bilo zaman, in jih bodril pri delu vnaprej.

SLAVNOSTNA AKADEMIJA

Opoldan je bila nato v bližnjem Hladnikovem domu slavnostna akademija. Navzoče je pozdravil dr. Andrej Fink, ki je nato tudi napovedoval posamezne točke. Zahvalil se je vsem lazaristom, tudi že pokojnim, ki so tu orali ledino, in končal s svetopisemskim izrekom: In njih delo je bilo dobro!

Nato je vaščan Jože Čampa podal nekaj pregled dela naših redovnikov, iz katerega posnemamo: „Prva slovenska maša v okraju se je daro-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

SREDINSKA POVEZAVA

Dostikrat smo že poudarili, da je leto 1987 — volilno leto. A v trenutku, ko pišemo te vrstice, je skoraj potrjeno, da bodo te volitve 8. novembra, drugo nedeljo omenjenega meseca. Razlaga je dvojna. Po eni strani so mnoge stranke prosile, naj se volilni datum podaljša čim bolj se da. Tako je prvotno prišla v poštev prva nedelja. A kmalu je vlada opazila, da ta datum ni najboljši. Gre namreč za Vse svete, ki ga, kljub temu, da zadnji dve leti Vsi sveti niso prost dan, ljudje izredno spoštujejo, in polnijo pokopališča res množično. Tako se je vlada morala ukloniti ljudski volji in navadi. Sedaj veljavni datum je torej teden pozneje.

STRAH IN GROZA

Usoda na prihodnjih volitvah predstavlja, domala za vse stranke, veliko neznanko. Naj si že dajemo optimizma po zadnjih volilnih poizkusih, najsi zapadajo pesimizmu zaradi zunanjih in notranjih težav, zadnja beseda bo izrečena šele, ko bodo skrinje odprte in glasovi na mizi. To pa ne preprečuje računov in naporov s strani politikov. Ne ugibanja in pisanja s strani opazovalcev, ki radi rišejo domnevni zemljevid političnih simpatij v državi.

Ne bomo zapadli stari skušnjavi napovedovanja; omenimo le, da je zanimivo slediti „upu in strahu“, ko srce še ni prazno in bo vse leto „dolgo upalo in se balo“. Lahko pa dodamo, skoraj na začetku leta, trenutni položaj v strankah, da bomo potem, v teku dni in mesecev, bolj uživali to predstavo, ki je povsod na svetu zanimiva, v Argentini pa ima še poseben priokus.

RADIKALI

Kljub rastočim notranjim nasprotjem moramo priznati, da v trenutku volitev ni radikala, ki bi, iz maščevanja, volil drugo stranko, ali pa pred volitvami skušal povzročiti razkol. Zadnji veliki razkol je bil za časa Frondizija in Balbina, pa je mnogim še danes žal. Po Alendejevi ocepitvi intransigentov so vsi spoznali, da po tej poti ne gre — in izgleda, da so izkušnjo dokončno vključili v svoj politični etos.

Radikali imajo glede bodočih volitev dvoje pozitivnih in en negativni činitelj. Njih najvažnejši pozitivni činitelj je, da se v opoziciji nahaja — peronizem. Razkolanost in sprtost peronizma je tisti steber, na katerega vlada opira mnogo svojih upov. Dospel ji je bila sreča mila. Peronisti imajo še točno devet

mesecev, da najdejo edinost, ki bi resno ogrožala radikalne pozicije. Drug pozitiven činitelj je, da so radikali na vladi. To v Argentini pomeni izredno silo zaradi prostega uporabljanja silnih družbenih občil (radia in televizije). In zaradi tudi lahkega dostopa do številnih fondov za financiranje volilne kampanje. Opozicija je v tem oziru vedno na slabšem. Demagogijo je vedno lažje izvajati z vladnega stolčka kot iz opozicijskih nižin.

Paradoks pa je v tem, da je radikalizem — na vladi. In s tem izpostavljen poplavi kritik, ker nekdo mora biti kriv težkemu socialnemu položaju, in kriva je vedno vlada. To je bilo jasno razvidno na zadnjih volitvah v Córdoba, ko je sicer precej uspešna provincialna vlada nazadovala zaradi splošnega položaja v državi. Še bolj se to opaža v provinci Buenos Aires, ki je najvažnejša volilna točka. Zaradi tega spremembe v ministrskih območjih na državni ravni, in zamena štirih provincijskih ministrov v Buenos Airesu. Bo pa volilni nastop radikalov silen in združen s čim bolj blestečimi efekti (nov gospodarski plan? Malvine? Narodna sprava? Preselitev prestolnice?).

PERONIZEM

Še mnogo vode bo preteklo, predno bodo mogli vsaj v osnovi, sestaviti svoje volilne liste. Razkolanost peronizma na dele in delce je v sami osnovi te stranke, ki, bolj kot stranka, predstavlja „narodno gibanje“, kjer je prostora za vse. Zato včasih prepašeni prisostvujemo ne le sporom med „pravovernimi“ in „obnovitelji“, marveč zlasti v posameznih strujah v lastni notranjosti, kjer gre včasih za politične in ideološke zadeve, največkrat pa za osebne koristi ter interese. V isti meri, kot bo peronizem uspešno premostil te notranje težave, bo dosegel volilne uspehe, kajti ljudje so razočarani nad vlado, a se boje peronizma zaradi njih polpretekle zgodovine.

Ta strah skušajo radikali napeljati na svoj mlin. A taktika se more spremeniti v boomerang. Prestolniški voditelj Carlos Grosso je zadnje dni izjavil, da radikali „skušajo prestrašiti državljanje“. In ljudje dojemajo, da je to res. In to jim ne godi. Peronisti aktivno delujejo v provincah, ki jih imajo pod lastnimi guvernerstvi. Tu včasih krivdo za lastno neuspešnost mečejo na centralno vlado. In to jim večkrat uspe. Zato so, glede rezultatov, bolj optimisti kot pa radikalizem.

Dejansko, po svoji moči, spadajo na tretje mesto. A problem sredine in desnice je isti, kot problem peronistov. Preveč je strank in stranic, ki ne znajo poiskati ne skupnega vodstva, ne skupnega programa. Te dni teče v prestolnici polemika (ne pogajanje) med Alsogarajevimi liberalci, demokrati in nekaterimi konservativnimi delci, kako naj bi skupno nastopili. V sami Alsogarayevi UCeDe pa bo na notranjih volitvah nastopilo baje kar pet list.

Še težja je povezava med sredinici posameznih provinc. Dokaj močne formacije ne najdejo skupnega nastopa, in večkrat zapadejo petju peronističnih ali radikalnih siren. Tako se ta tretja sila, ki bi s časom lahko postala druga in prva, pretresa v notranjih krčih osebnih in skupinskih interesov. A kljub temu njih volilna moč vidno raste, in bo še rasla zaradi radikalnih polomij in peronistične neresnosti.

INTRANSIGENTI

Te pa pretresajo ideološki problemi. Stranka se nahaja v „krizi osebnosti“, ki lahko pelje le v dve smeri: ali utrditev lastnega profila, ali pa v dokončno razcepitev, ki bi vodila levo krilo v ljudsko fronto, desno v peronizem, srednjo strujo pa nazaj v radikalni objem.

DEMOKRISTJANI

Na žalost, je kriza med njimi še hujša. Dejansko polemika teče med večinsko strujo, ki jo skrbi le kako se prisiliti k peronizmu, in manjšinsko, ki sili bolj na levo k radikalom. Majhna skupinica skuša ohraniti strankino identiteto, še bolj levi odcep pa sili k ljudski fronti. Stranka kot taka dejansko izumira.

LEVICA

Pogajanja tečejo le glede programatične edinosti. Skrajna levica, čeprav maloštevilna, nastopa vedno bolj bojevito, in ne bo težko, da bi to pot spravili v kongres kakega poslanca. Leto bo še dolgo, in boj oster. Nestrpnost bo narod pričakoval 8. november.

PRVI KORAKI

ANEKDOTE IZSELJENCEV V ARGENTINI

4. Pater Marko je nedeljsko pridigo rad potegnul malo na politično stran. Tako se je nekoč preveč razvnel in postavil svoje župljane pred odločitev: „Por Vaticano o por Mosca!“

* muha.

vala na sam božični večer leta 1956. Slovenska vas je bila ravno v svojih skromnih začetkih, za kapelo je služila prizidana soba tedanji zasilni dvorani. Bil so problemi za nastanitve, a se je uredilo. Msgr. Hladnik, ki je bil župnik fare, je odstopil del, da se je ustanovila vikarija, ki so jo vodili slovenski lazaristi. Začel so zidati sedanjo farno hišo in kmalu za tem je dr. Gregorij Rožman blagoslovil temeljni kamen sedanje cerkve Marije Kraljice, prve slovenske cerkve v Južni Ameriki. In končno so vaščani s prostovoljnimi delom še dozidali zvonik, ki visoko kraljuje nad Slovensko vasjo.

Lazaristi so ustanovili najprej osnovno šolo, nato pa še gimnazijo. Za telesno razvedriljo so sezidali tudi športni dom Ateneo, kateremu sedaj građe še veliko kopaljšče.

In Baragova tiskarna, ki deluje v vasi in v kateri dela precej vaščanov!

Tudi zavetišče sv. Vincencija, ki ga upravljajo s pomočjo slovenskih sester Čudodelne svetinje.

Ker so se zavedali, da je potreben naraščaj, so ustanovili Baragovo misijonsko, iz katerega je izšlo že veliko duhovnikov, ki so ali ostali tu, odšli v misijone ali drugam med Slovence in Argentine.

Poleg vsega tega dela so še z veseljem pomagali pri organizacijah v vasi, bodisi verskih, kulturnih, športnih ali dobrodelnih.

Vsi zbrani v dvorani so se zahvalili lazaristom s ploskanjem, nato pa se je akademija nadaljevala. Mladinski pevski zbor pod vodstvom

Andreja Jana je zapel vrsto prijetnih slovenskih in drugih pesmi, mladina je recitala Naše dragotine Ludvika Cegljarja, nato pa so otroci pod vodstvom Marije Levstik prikazali simbolično Slomškove besede.

Sledilo je slavnostno kosilo v dvorani, med katerim so pozdravili še predsedniki raznih organizacij, ki delujejo v vasi: predsednik Društva Slovenska vas Andrej Goljevšček, predsednica Zveze slov. mater in žena Marija Mehletova, ravnatelj slovenskega srednješolskega tečaja Dušan Šušteršič, predsednik odbora staršev slov. osnovne šole prof. Franci Sušnik, predsednik SFZ Franci Gorše in predsednica SDO Marta Jemec ter v imenu Misijonskega odseka Zdenko Rot. Pozdravila sta še delegat slov. dušnih pastirjev v Argentini dr. Alojzij Starc in gost dr. Anton Stres, nato pa je v imenu društva predsednik A. Goljevšček razglasil za častna člana društva Ladislava Lenčka in Janeza Petka, ki sta od prvih početkov delovala v vasi, kar so navzoči potrdili z dolgoletnim ploskanjem.

Nato se je zahvalil v imenu vseh lazaristov superior Ladislav Lenček, ki je opomnil še na Ignacija Glinška, ki jim je v prejšnjih časih do svoje preselitve zvesto stal ob strani.

Ob koncu so vsi zbrani dvignili čaše v napitnico zahvale.

IGRA SLEHERNIK

Zvečer so se na dvorišču pred šolo zbrali skoraj vsi vaščani in mnogo gostov, da so prisostvovali že klasični igri Slehernik. To je re-

žiral Ladislav Lenček, igrali pa so jo vaščani s sodelovanjem gostov. Igra je bila primerna z versko vsebino, kot je pač delo lazaristov v vasi. Glavno vlogo — Slehernika je imel že znan igralec gost Jure Vombergar, ki je primerno prikazal spreobrnjenje ob smrtni uri. Okoli njega so bile nanizane figure, ki so jih dobro prikazali: Mati — Ana Goljevšček, ljubicica — Brigita Cerar, družnik — Franci Stanovnik, dolžnik — Franci Sušnik, dolžnikova žena — Marija Sušnik, oskrbnik — Ciril Jan, nečaka — brata Burja, Mamon — Lojze Rezelj, Dobra dela — Mirjam Goljevšček, Vera — Marjanca Burja, smrt — Sandi Strah Božji glas — Andrej Fink.

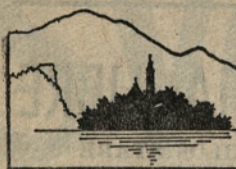
Pri igri je sodeloval s pesmimi pevski zbor Andreja Jana.

Igri je prisostvoval tudi gost iz Ljubljane dr. Anton Stres. S to igro, ki je obrnila duha vaščanov v premišljanje in onostranstvo, se je končal slavnostni dan, s katerim so se vaščani dostojno zahvalili delu slovenskih lazaristov, ki iz dneva v dan nudijo čedalje več svojim faranom, predvsem slovenskim. Tudi drugi Slovenci po Argentini in svetu lahko uživamo del njihovega dela, saj preko svojih institucij, predvsem misijonskih, presegajo meje in se posvečajo Slovincem in vsemu človeštvu po svetu.

Za to slavnost je tudi izšla posebna izdaja lokalnega lista „Slovenska vas“, kjer je opisano delo lazaristov in priobčenih precej slik o zgradbah.

Naj jih Bog še vnaprej obilno podpira pri njih nesebičnem delu!

NOVICE IZ SLOVENIJE

BEOGRAD — Debate o jugoslovanski himni še ni konec. Tiste spremembe: Jugoslavlani, in Duh svobode... so občani v javnih debatih že skoraj soglasno zavrnil. In tako se iskanje nove himne nadaljuje...

STORE — Likvidacija tovarne traktorjev je bila nujna in potrebna, saj je delala z izgubo. Sodelovanje s Fiatom ji je podaljšalo življenje za leto dni, a sedaj je vsega tega konec. Tovarno bodo usmerili v nove manj ošabne in bolj ekonomske smeri, traktorje pa bodo uvažali.

MARIBOR — Izguba v elektrogospodarstvu in premogovništvu v Sloveniji znaša za leto 1986 celih 40 milijard din. To bodo pokrili z ostankom od prejšnjega leta, pa ne mislijo dati nič v sklad federacije za financiranje nerazvitih republik in Kosovu!

LJUBLJANA — Šef slovenske redakcije jugoslovanske agencije Tanjug, Matjaž Vizjak je odstopil. Dejal je, da končno redakcijo opravljajo v Beogradu in on ne more nositi odgovornosti za novice iz Slovenije, ki jih „popravljajo“ v Beogradu. Za novega direktorja je bil postavljen Jaka Koprivec, strog partijec in režimovec.

LJUBLJANA — Kitajci bi radi še eno tovarno pohištvenega okovja. Slovenijales je dosedaj na Kitajskem zgradila že dve taki tovarni. Tudi Lesnina je postavila tam svojo tovarno. Morda bodo podpisali pogodbo tudi za novo tovarno prefabriciranih elementov.

MARIBOR — Tehnične šole niso zadovoljne s prenovno vzgojno izobraževalnih programov. Pravijo, da so predmeti le „premaknjeni“ in je povečan delež predmetov, ki niso zanimivi za tehnike.

LJUBLJANA — V mesecu novembru so cene narastle za 5,6%, kar pomeni 99,8% inflacije v preteklih dvanajstih mesecih.

Umrli so od 4. do 13. decembra 1987

LJUBLJANA: Dolfe Gajzler; Ana Auer roj. Strniša; dr. Ivo Pavlič; Amalija Zrnec; Kristina Šušter roj. Kompare; Nada Tominec roj. Abulner; Franjo Japljin; Ivanka Vrhovnik; Stanislav Gunc; Julka Golob roj. Godnjavec; Franc Kumar; Vera Schiro roj. Peterca; Ivanka Vrhovnik roj. Bračun; dipl. ing. Jože Malerič; 80; Božidar Teržan; Mila Stanković; Karolina Skupca roj. Flak; 90; Josip Murko; Janko Bras; Anton Venderber; Janko Sever; Danilo Vojška; Vinko Nebec; Nika Špendal roj. Sterle; Anton Jordan; Josipina Ivandić; Gilda Petrič roj. Zura;

Franc Vrabc; Jože Rabun; Jana Šušta; Milan Bolarič; Stanka Babič roj. Potecin; Franc Mihelič; Julijana Braško roj. Vidmar; Anton Mohorčič; Franc Omirs; Marija Tovornik; Marica Benedik; Anton Mohorčič; Stanka Bobič; Marija Leban roj. Turnšek; Bernarda Kermavner roj. Lakner; 53; Mirosław Šetinc; Boris Pirkovič; Štefka Berger; Jože Vidovič; Ivanka Potočnik roj. Rojšek; Pola Sayer roj. Štukelj; Alojz Vrenk; Pavel Kovač; Justin Reven.

RAZNI KRAJI: Franci Grad, Kamnik; Elizabeta Hlade, Trbovlje; Štefka Zejko, Maribor; Slava Ipavc, Maribor; Anton Laznik, Zalec; Dane Založnik, Krško; Franciška Novak roj. Leeb; Marija Ferfila, Senožeče; Milan Murn, Radomlje; Ivana Žitko, 97, Planina pri Rakeku; Olga Gorišek, Zalec; Lojzka Babnik, 56, Kamnik; Terezija Oceppek roj. Penič, 86, Domžale; Venčeslav Kučič, Zagorje; Antonija Rajer, Šentjernej; Radka Lebinčnik roj. Kurent, Zagorje ob Savi; Angela Gabrovšek, Polhov Gradec; Peter Jošt, 84, Naklo; Tone Merkužič, Domžale; Štefka Perdan, Celje; Anton Drole, Šmartno; Ivanka Suhovršnik (Gregorčeva), Sp. Gameljne; Jože Prašnikar, Podkoren; Janez Paulus, Lipica pri Škofji Loki; Ivan Pahtev, Piran; Franc Sotlar, Sostro; Danica Vinski, Metlika; Vera Golob roj. Cimerman; Olga Redelštajn roj. Janežič, 81, Bizelsko; Andrej Bergant st. Šmartno v Tuhinju; Franc Brancič, Kranj; Majda Cmok, Ponikva pri Grobelnem; Martin Birk, 75, Sostro; Anica Dupin, Kočevje; Marija Rogelj roj. Padar, Presejere; Stanislava Ambrožič roj. Logar, Kranj; dr. Štefan Berden, Martjanci; Silvo Vidic, Rimske Toplice; Anton Fleren, Domžale; Ivanka Ivnik roj. Košir, Tržič; Branko Bokša, Tomaž pri Ormožu; Anton Makovec, Dob pri Domžalah; Jetica Miheljak roj. Škrlec, Ljutomer; Terezija Fritz, Prebold; Terezija Ivanjko, Domžale; Terezija Vatovec roj. Janež, Ločna v Novem mestu; Slavko Obadič, Lipica pri Škofji Loki; Darinka Oceppek roj. Bolskar, Šmartno pri Liti; Jože Layrač, 91, Zagorje ob Savi; Jože Šturm, Koper; Ivana Merčun roj. Gabrič, 84, Radomlje; Marko Strle, Viševak; prof. Hedvika Ševškova roj. Berglez, Celje; Karlo Premrl, Dolane; Franc Krmavner, Laze; Anton Malavašič, Rovte; Jože Gole, 86; Dol pri Hrastniku; Janko Zvanut, Lozice.

SLOVENC I V ARGENTINI

Osebn e novice

Poroča: V soboto 24. januarja sta se poročila v kapelici sv. Edvarda v Liao Liao - Bariločah gđc. Anica Aršek in Milan Magister ml. Za priči sta bila Martin Jerman in gđc. Katica Aršek. Poročil je Branko Jan CM. Čestitamoi!

Smrt: V sredo 21. januarja je umrl v Villa Ballester g. Maks Loh v 78. letu starosti. Naj v miru počiva!

MIRKO VASLE

Slovinci in šport

HOKEJ NA LEDU

Z izvrstno igro prepričljivo vodi ljubljanska Kompas Olimpija. Ima tri točke več kot beograjski Partizan. Na tretjem mestu so Jesenice, zadnja pa je Kranjska gora.

KOŠARKA

V I. B. zvezni ligi pri moških odločno vodi Smelt Olimpija iz Ljubljane s tremi točkami prednosti. Na zadnjih mestih so mariborska Tima MTT in ljubljanski Mineral Slovan.

Po ne zelo dobrih igrah so Ljubljancanke Iskra Delta Ježica na drugem mestu.

V 2. zvezni ženski ligi je Kors Rogaška prva. Na tretjem mestu so Marles Branik ter Ilirija. Potem pa še Sava Commerce na predzadnjem mestu.

NOGOMET

V II. zvezni nogometni ligi se je končal jesenski del prvenstva. Maribor se drži zadnjih mest, čeprav je v zadnjem kolu premagal Iskro, ki je zato izgubila 2. mesto. Mariborčane čaka v pomladanskem delu prvenstva vroč boj, če hočejo ostati v drugi ligi.

V Slovenski nogometni ligi je jesenski prvak ljubljanski Integral Olimpija. Ima točko prednosti pred lanskim drugoligašem Koper. Ome-

(15) V drugi zvezni ligi pa leži Velenje na predzadnjem mestu.

SMUČANJE

Pričela se je nova smučarska sezona v Evropi. Prve tekme so se vršile v Sestrieresu v Italiji. Piemontsko smučarsko mestoce na nekaj več kot 2000 m nadmorske višine ostaja še naprej srečno za slovensko smučarsko reprezentanco v alpskem smučanju. Ko so se pričela tekmovanja za svetovno serijo, so bili Slovenci odlični. Pri ženskah je v slalomu zmagala Mateja Svet (sedaj se že lahko napiše, da je to najboljša slovenska in jugoslovanska smučarka vseh časov), pri moških pa je bila spet zmagala naklonjena Bojanu Križaju (ki je morda letos spet v svoji najboljši formi?), osmi je došel na cilj Benedik. Končni vrstni red: Italija 99 točk, Jugoslavija 96.

ODBOJKA

Pri moških je v prvi ligi Mariborčan Stavbar MTT na predzadnjem mestu; v 9 kolih je dobil samo dve igri, ostale pa je izgubil.

V drugi zahodni ligi sta na gornji sredini lestvice Bled in Salonit, spodaj Pionir, Fužinar pa je zadnji brez točk.

Pri ženskah v I. zvezni ligi so dvakratne prvakinje Palome Branik na drugem mestu; v 3. kolih so le eno igro izgubile, vse ostale pa dobile.

V drugi ligi so vse slovenske ekipe na sredi lestvice.

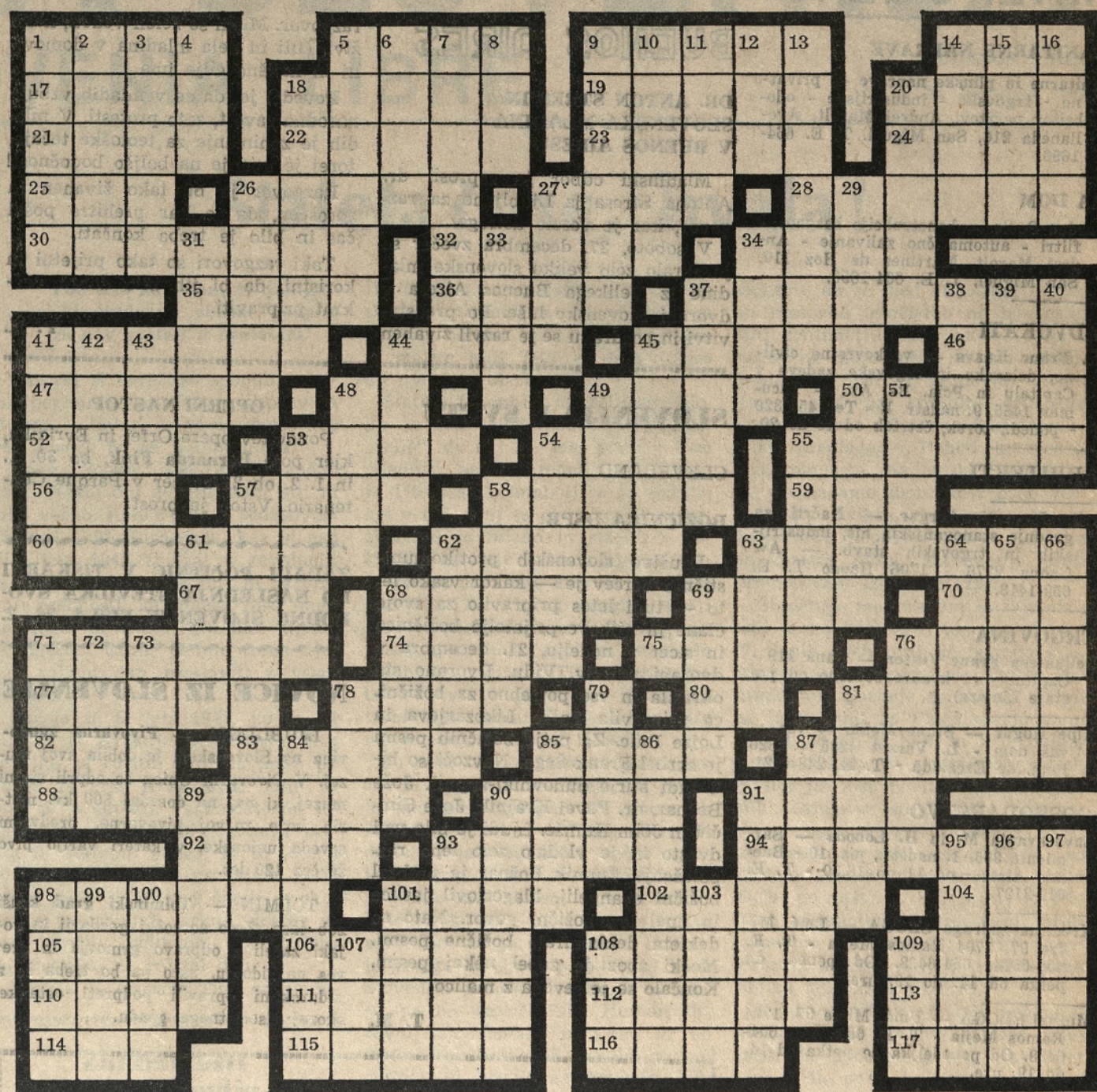
ROKOMET

Končno se je ljubljanski prvoliigaš Dinos-Slovan uvrstil v četrtfinala le v pokalu evropskih pokalnih zmagovalcev, čeprav so v Reykjaviku (Islandija) izgubili s Stjarnanom 17:20, so se Slovenci prebili višje zaradi boljše razlike v golih.

V prvi zvezni ligi pri moških so Ljubljancani na gornji sredini lestvice, v drugi zvezni ligi pa je Aero Celje na zadnjih mestih.

Turnir prve zvezne rokometne lige pri ženskah je zaenkrat prekinjen zaradi svetovnega prvenstva na Holandskem.

Počitniška križanka

Vodoravno: 1) Bitje, ki v spanju duši človeka. 5) Svojljni zaimek. 9) Sklanjatveni pojem. 14) Član nekega slovenskega naroda. 17) Skandinavsko božanstvo. 18) Vrču podobna posoda. 19) Okrogel prostor za nastopanje. 20) Kar določa gibanje glede na določeno umišljeno črto. 21) Je zaposlen. 22) Prijeten vonj. 23) Plemiški vojak. 24) Prižnica. 25) Nekater. 26) Odsek tekmovalne poti. 27) Zelenica v puščavi. 28) Tek. 30) Lipid, ki vsebuje fosfor in holin. 32) Huda, razdražena. 34) Nepremično gledam. 35) Izstrelek minomet. 36) Slovenska reka. 37) Slovenski samostan. 41) Stopa v ritmu. 44) Čudežna hrana Izraelcev v puščavi. 45) Razmočena zemlja. 46) Ogenj, vročina. 47)

Zadnja grška črka. 48) Simbol za praeozidom. 49) Povezava glave s trupom. 50) Nekdaj, delo obrtnika na domu. 52) Vrv z zanko za lovljenje. 53) Rastlina, ki raste med žitom. 54) Simbol krščanstva. 55) Delavec na ladji. 56) Veznik za izražanje pogoja. 57) Očka. 58) Riskira. 59) Prislov za uvajanje vprašanja. 60) Izredno lep, očarljiv. 62) Posušena omlatena rastlina. 63) Južnoameriška potomka špancev. 67) Ki je snežne barve. 68) Prav take. 69) Brž, takoj. 70) Tarnanje, vpitje. 71) Manjšalnica od moka. 74) Prozorno telo, ki ga omejujeta dve ali ena kriva ploskev. 75) Notranja stran roke. 76) Kujanje, kazanje jeze. 77) Samostojni deli celote. 78) Nasičeni. 80) Nada. 81)

Neuglajen. 82) Nobena stvar. 83) Čevlarska nit. 85) Prerekanje. 87) Čeprav, tudi če. 88) Umetnikov proizvod. 90) Osoljen. 91) Raj. 92) Vodna žival. 93) V letih, zastarelo. 94) Polomljen, zanič. 98) Bučen prepri, spopad. 101) Grška sveta gora. 102) Hranim. 104) Grški bog pastirjev. 105) Prvi človek. 106) Avtomat. 108) Se pogovarjam z Bogom. 109) Del stanovanja. 110) Papška listina. 111) Zamisel, predstava. 112) Izgovarjajo a namesto o. 113) Zelo ošaben. 114) Oče. 115) Podoba nepravega boga. 116) Dvorana za predvajanje filmov. 117) Indijsko žensko vrhanje oblačilo.

Navpično: 1) Vzorec. 2) Pokrije z oedeo. 3) Prednji del svinjske glave. 4) Žensko ime. 5) Staroslovenska boginja. 6) Vojaški obrambni nasip. 7) Srednjeameriška otočna država. 8) Medmet, ki izraža spodbudo. 9) Tropski travnik z redkim drevmem. 10) Veliko pomanjkanje. 11) Se premika po zraku. 12) Osebn i zaimek. 13) Mesto, kjer je prebivala sveta Družina. 14) Majhna premakljiva umazanija. 15) Izgovori! 16) Menih, ki ni duhovnik. 18) Močan udarec. 20) Najvišji rob strehe. 26) Skupek moralnih načel. 27) Ki ni široka. 29) Učenec petega razreda. 31) Razvita žuželka. 33) Žensko ime. 34) Iz zlata. 37) Delo brez umetniške vrednosti. 38) Iz rži. 39) Mlada, nova. 40) Državno premoženje. 41) Hlebec. 42) Polivka. 43) Delovno področje. 44) Mračnost. 45) Skrb. 48) Kar se ulovi. 49) Metereološko stanje. 51) Tercet. 53) Antična nagrobna plošča. 54) Kljuka, čačka. 55) Marljiv, delaven. 57) Učebnik za začetni pouk branja. 58) Pritiška, težji. 61) Prevečen z obojem. 62) Ne več nataktna. 63) Ploščata riba stoječih vod. 64) Dekle, nevesta. 65) Duhovniški ovratnik. 66) Pestovati, spat. 68) Po družbenem položaju izstopajoči posamezniki. 69) Priprava za oranje. 71) Jedilni list. 72) Tisti. 73) Zasilna bivališča. 76) Ki more obstajati. 78) Francoska reka. 79) Popravljač ur. 81) Potrebujem. 84) Lovim ribe. 85) Zgornji del rastline, ki vsebuje zrnje. 86) Ki imajo samo eno roko. 87) Mislimo, nameravamo. 89) Množica. 90) Bankovec za sto denarnih enot. 91) Dajejo na voljo. 93) Je pokonci. 95) Doba. 96) Sprejemanje novih vojakov. 97) Letopis. 98) Uporabljanje, navada. 99) Ključna barva pri kvartanju. 100) Nevestina oprema. 101) Kajnov brat. 103) Polet, vnetja. 107) Lirska pesem. 108) Rastlina iz katere se pridobiva opij. 109) Radiotelegrafski klic na pomoč.

la 8. V veleslalomu je zmagala tudi Švicarka Schneider, 22. pa je bila Zajac.

Tokrat je imela Svet smolo, malo je manjkalo, pa bi padla; komaj se je ujela, a je vseeno izgubila možnost za kvalifikacijo v finale.

V skupni lestvici je M. Svet na tretjem mestu.

SMUČARSKI SKOKI

Tudi v tej disciplini se je začelo tekmovanje za svetovni pokal. Na 70-metrski skakalnici v Thunder Bayu v Kanadi je dobil Vzhodni Nemeč Weissflog, šesti je bil Ulaga, 15. Tepeš itd.

Drugi dan so skakali v istem kanadskem mestu, a na 90 m skakalnici. Tu se je zgodil škandal. Kratkotomalo je nekdo „sunil“ smučič Primožu Ulagi, zaradi česar ta ni mogel tekmovati.

Človek bi se lahko vprašal: „Ali ne more tekmovati z drugimi?“ A moramo vedeti, da za taka tekmovanja vsak skakalec testira smučiči njih pripravljiva za sezono že nekaj mesecev prej. V tem času najprej izbere, katere smučiči mu najbolj prija, potem pa ves čas z njimi trenira. V primeru Ulage je vse to delo padlo v vodo, tako da bo lahko nastopal dalje na turneji v ZDA le, če mu pošljejo nove podobne Elanove smučič od doma.

Da se vrnemo k tekmovanju, je na veliki skakalnici dosegel svoj dosežaj najboljši uspeh Slovenec M. Tepeš, ko je zasedel 5. mesto. 29. je bil Kopač, 31. Debeljak. Zmagal je Finec Nykänen; v skupni lestvici za svetovni pokal je 7. Tepeš, 10. pa Ulaga.

MALI OGLASI

SLOVENC V ARGENTINI

OBVESTILA

ESLOVENIA LIBRE

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel. T. E. 664-1656.

ZA DOM

Garden Pools — konstrukcije bazenov - filtri - automatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 110, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOKATI

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavske in trgovske zadeve v Capitalu in Poia. Bs. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

ARHITEKTI

arh. Jure Vombergar — Načrti za gradnje stanovanjskih hiš, industrijskih in trgovskih stavb. — Av. Gaona 2776 - 1706 Haedo T. E. 659-1413.

TRGOVINA

Delikatosa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmiento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Kreditna zadruga SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od poned. do petka od 14. do 19. ure.

Mutual SLOGA — Bm. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 14. do 19. ure.

SLOGA — PODRUŽNICA SAN MARTIN — Slovenski dom - Córdoba 129 Tel. 755-1266 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure. (g. Stanko Oberžan).

SLOGA — PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS — Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (ga. Marija Gorše).

SLOGA — PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje ob četrtkih od 20. do 22. ure in ob nedeljah od 10,30 do 12,30 (g. Nande Češarek).

SLOGA — PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) H. Irigoyen 2756 Tel. 651-1760 - Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9,30 do 11,30 (gdč. Julka Moder).

STANOVANJE

Slovenska družina sprejme na stanovanje študentko pod ugodnimi pogoji. - Informacije: 665-6928 (po 18 uri).

FRAN MILČINSKI

Prčki brez gnezda

Konec vrta kraj groblja so bile ozke duri, ki se je prišlo skoz nje na Mirje — na grede in tratine ob ostankih starega emskega obzidja. Te duri so bile odprte; tu skoz je torej odšel stari Koren s Sultanom — kdo ve kam! Že leta se ni zgodilo, da bi šel zdoma. Prejšnji večer se je bil Kocmur sporekel z ženo. Kakor se je sporekel vsakokrat, kadar je imel sušo v žepu in se mu je hotelo denarja. Zastran povoda prepiru ni bil nikdar v zadregi. To pot mu ga je nudil sin Stanko in njegov ubeg: ubega je kriva slaba vzgoja, tej seveda nikdo drugi nego žena...

Žena ga je prekinila in ga spomnila na bruno v lastnem očesu.

Pa se je razburil, naj mu milostno dovoli, da vsaj do konca pove svojo misel. Vsega je kriva revščina! Da ni revščine, bi bil sin tudi drugačen. Revščine pa je kriva žena, ki ima takega očeta. V očetovi hiši se šopirijo gostači, lastna kri pa se mora potikati po šupah. O, Kocmurju ni nič za svojo osebo, zase ne potrebuje milosti, samega sebe lahko vsekdar sijajno preživlja! Ali deca se mu smili, ki po nepotrebnem trpi. Če je kaj pravice pri Bogu — stari bo še odgovor dajal za to deco!

Kocmurjeva je sklenila roke: „Da bi hotel Bog in omečal očetu srce! Res je, kaj zaleže očetu hiša in svet in denar? Nam bi pa bilo pomagano in bi se

BUENOS AIRES

DR. ANTON STRES IN SLOVENSKA MLADINA V BUENOS AIRESU

Mladinski odbor je zaprosil dr. Antona Stresa iz Ljubljane za razgovor, kar je veselo ustregel.

V soboto, 27. decembra zvečer se je zbralo zelo veliko slovenske mladine iz Velikega Buenos Airesa v dvorani Slovenske hiše. Po predstavitvi in pozdravu se je razvil živahen

razgovor. Mladi so želeli vedeti, kako živi, čuti in dela mladina v domovini in kakšne cilje ima.

Povedal je, da se v mladih vzbujata narodna zavest, zato protesti. V mladih je zanimanje za teološke tečaje, torej je upanje na boljše bodočnost! Razgovor je bil tako živahen in sproščen, da je kar prehitro pošel čas in bilo je treba končati.

Taki razgovori so tako prijetni in koristni, da bi jih bilo dobro večkrat pripraviti.

P. K.

SLOVENIJA V SVETU

CLEVELAND

BOŽIČNICA DSPB

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev je — kakor vsako leto — tudi letos pripravilo za svoje člane in njihove prijatelje božičnico in sicer v nedeljo, 21. decembra v dvorani pri Sv. Vidu. Dvorano sta okrasila in vse potrebno za božičnico pripravila Zalka Likozarjeva in Lojze Bajc. Za petje božičnih pesmi je skrbel Frank Šega. Navzoči so bili tudi štirje duhovniki-župnik Jože Božnar, dr. Pavel Krajnik, Jože Simčič in John Kumše. Ljudi je bilo nad dvesto in je vladalo zelo lepo razpoloženje. Župnik Božnar je prebral božični evangelij, blagoslovil jaslice in imel lep božični govor. Nato so dekleta deklamirale božične pesmi. Moški zbor je zapel nekaj pesmi. Končalo se je seveda z malico.

T. M.

OPERNI NASTOP

Ponovitev opere Orfej in Evridika, kjer poje Bernarda Fink, bo 30. 1. in 1. 2. ob 21 zvečer v Parque Centenario. Vstop je prost.

ZARADI POČITNIC V TISKARNI BO NASLEDNJA ŠTEVILKA SVOBODNE SLOVENIJE IZŠLA 26. 2.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Pivovarna zgodovina na Slovenskem je dobila svoj muzej. V Pivovarni Union so odprli stalni muzej, ki naj na dosedaj 800 kv. metrih kaže razvoj pivovarne, predvsem seveda unionske, v kateri varijo pivo že čez 120 let.

TOLMIN — Tolminski grad kruši zob časa. Zato so soški gozdarji in vojniki začeli z odpravo grmovja in dreves na zidovju, nato pa bo treba še z zidarskimi opravili podpreti ostanke skoraj tisočletnega gradu.

Naš dom

San Justo

PUSTNA VESELICA

v soboto, 28. februarja, ob 21. uri in v nedeljo, 1. marca, ob 19. uri, na katero so povabljeni tudi otroci.

Najboljše maske bodo nagrajene.

Sodeluje orkester ZLATA ZVEZDA

TRADICIONALNA

TOMBOLA NA PRISTAVI

BO V NEDELJO 8. MARCA

Glavni dobitek: VIDEO GRABADOR (Panasonic)

In — kot vedno — stotine drugih lepih dobitkov.

Rezervirajte si 8. marec za Pristavo in si nabavite tablice (po 1.- Austral) v predprodaji

SOBOTA, 28. februarja:

Naš Dom San Justo — pustna veselica ob 21. uri.

NEDELJA, 1. marca:

Naš Dom San Justo — pustna veselica ob 19. uri.

NEDELJA, 8. marca:

TOMBOLA na Pristavi.

NEDELJA, 22. marca:

TOMBOLA v Slomškovem domu.

TOMBOLA v Slomškovem domu bo letos, v nedeljo, 22. marca

Slovenci na Koroškem

Deželni šol. svet je podal številke otrok, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku ali ki slovenščino obiskujejo kot prosti oz. alternativni predmet. K dvojezičnemu pouku je na 65 ljudskih šolah prijavljenih 1130 otrok, to je 19,85%.

Šeststoletnica posvetitve je obhajala priljubljena božjepotna cerkev Marije v Trnju. Župnija Železna Kapla je to obletnico praznovala z vrsto prireditev in pobožnosti.

V NAJEM

OPREMLJENO

ENONADSTROPNO HIŠO

v Slovenski vasi damo v najem Ogled na Hernandarias 2571 (1826) Remedios de Escalada Lanus Oeste V sredo, soboto in nedeljo od 16-20.

Sporočava, da je iz vrst protikomunističnih beguncev, prevaranih in tolikokrat razočaranih, odšel v večni mir dragi naš

Maks Franc Kurt Loh

v sredo, dne 21. januarja 1987 v 78. letu starosti.

Ob tej priložnosti se prav lepo zahvaliva prečastitima dr. Alojziju Starcu in dr. Juriju Rodetu za tolažbo v boleznih, sveto mašo ob krsti in vodstvo pogreba. Iskreno se zahvaliva dalje gospodu Martinu Duhu, prijatelju in soborcu za katoliške ideale med visokošolsko mladino še v letih pred vojno, ki je orisal pokojnikov neizprosni boj proti komunizmu in njegovo težko življenjsko pot v begunstvu. Prav enaka globoka zahvala gospodu Mihui Benedičiču za njegove priznalne besede odločnega borca za vero in dom, ki jih je govoril ob odprtem grobu. In prav prisrčna zahvala vsem prijateljem in znancem, ki so se prišli posloviti od njega in ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem in vsakemu zahvala in prošnja, naj se ga spominjajo še nadalje v molitvi.

Žena in hčerka

Villa Ballester, (Buenos Aires), 21. januarja 1987.

(45)

stražnika, semkaj je zavil — nemara jih bo tukaj ukrenil one slavne „potrebne korake“. Pa se je moral zadnji hip zmotiti ali premisliti, kajti namesto v stražnico je zavil v vežo in tu po stopnicah v klet, kjer se je točilo žganje. Šele pozno v noči je prikolovratil domov

Tako se je zgodilo, da je imel drugo jutro zelo trdno spanje. Ko je šla žena zgodaj za svojimi opravki, je še spal. In bi ne bil še tako kmalu zaključil blaženega spanca, da ga ni vzdrnila trda roka.

Zbudil se je — dva mestna stražnika sta stala pred njim.

„Ej, vraga!“ ju je pozdravil. „Ste vi gospod Kocmur?“ je vljudo vprašal starejši. „Napravite se, da greste z nama, gospodje na policiji bi vas radi zasliali! Le kar hitro se oblecite!“

Gospod Kocmur se je odkašljaj, slab okus je imel v ustih. Prišel je vstajati. Bolj težko mu je bilo najti ta ali drugi kos oblečil, razmetanih po sobi, in v prid mu je bila prijazna pomoč mlajšega stražnika, ki je pobiral in mu dajal oblačila in jih hkrati neopaženo pretipaval, ali ni kaj sumljivega notri.

Starejši je vohal po koteh, ogledoval si steno in tla, odprl predal, edini v sobi, prekladal polena, še v ognjišče je pogledal.

Kocmur je imel en čevljev ž na nogi, drugega je držal v roki, pa je prekinil oblačenje; krmežljivo je pogledal stražnika, stikajočega po stanovanju, in ga vprašal: „Kaj pa iščete?“

„Ali nimate sina, ki mu je ime Stanko, kaj?“

Kocmur je treščil čevljev ob tla, sedel vznak na ležišče in se pričel krohotati, da so mu tekle solze. „Pa ga iščete v predalu? V loncih? V ognjišču? Saj ni ščurek!“

Stražnika sta se takisto smejala, mlajši je pobral čevljev in ga vrnil Kocmurju, ki si ga je sede srečno obul, starejši pa je z dobrohotnim nasmehom pojasnil: „Fanta nisem iskal, ampak denar.“ Opazovala sta Kocmurja.

„Kakšen denar?“ je vprašal Kocmur in njegovo začudenje je bilo očitno pristno.

„Saj veste, tisti denar, ki ga je ukradel vaš Stanko — ali sam ali v družbi, odnosno ga dvignil iz hranilnice. Saj je mogoče, da ste vi nedolžni — le da se vrne denar, pa bo dobro.“ Tako je zlepa navajal stražnik, da bi se Kocmur izdal.

Kocmur se je požuril z oblačenjem. Da je sin ukradel denar, ta novica ga je presenetila, razburila ga ni. Pač pa je bil ogorčen, da sumničijo njega, in sicer to pot slučajno res po nedolžnem. „Nič ne vem o denarjih,“ se je kregal. „Fanta lahko obesite, ali jaz nimam nič pri tej stvari! Tistega, ki me dolži, hočem videti. Naj mi dokaže, da vem tudi le za en sold. Za obrekovanje bom tožil vsakogar.“

Čim je bil oblečen, jo je ubiral s takimi koraki proti rotovžu, da je mlajši stražnik komaj sledil. Starejši je bil tih zostal in izvršil natančnejšo hišno preiskavo: nesnage je dosti našel, žive in mrtve, denarja pa nič.

Kocmurja je jezilo, da na policiji ni prišel koj na vrsto, dokler mu je bilo

ogorčenje še silnejše kakor maček in mu je ponujalo polno krepkih in jedrovitih besed. Čutil pa je, da se mu ugodno razmerje med ogorčenjem in mačkom bolj in bolj obrača narobe. Kako grd okus je imel v ustih — fej te bodi! Rasla mu je žeja in slednjič ni mislil na nič drugega več, kakor na to, da bi pil — tačas šele so ga pozvali v sobo.

Gospod komisar Žuraj ni imel dosti časa. Še pred Kocmurjem je bil zaslial oba stražnika in njuno poročilo ga je uverilo, da Kocmur menda res ni v zvezi s sinovo tatvino. Zato sta hitro opravila. Drazilo pa je Kocmurja, da se je komisar osmelil in ga vprašal, ob čem živi. Ob vašem gotovo ne, mu je hotel odgovoriti, pa rajši ni, preveč je bil žejen, bal se je prerakanja in zadržkov.

Šel je, še z Bogom ni rekel. Spotoma je brenil psa in iz plota odlomil remelj in mu nista bila nič naredila — ne prvi ne drugi.

Doma ni bilo nikogar, da bi znosil jezo nad njim. Kar mu je prišlo v pot, je cebnil, grdo je gledal in preklinjal zemljo in nebo. Sit je bil življenja, kakor ga le more biti sit človek, ki ne ve, ali ima mačka ali opico, le to ve, da bi rad še pil, pa nima v žepu ne beca.

Ozrl se je po stanovanju, ali je kod kaj, kar bi se dalo prodati ali zastaviti. Upanja ni imel prida. Trikrat je obhodil sobo, vsakokrat dal na tanjšo rešetko svojega preudarka sleherni predmet — nič ni ostalo na rešetki razen edinega para čevljev. Ženin so bili, v tej vročini je hodila v šolnih.

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 20.446	

Naročnina Svobodne Slovenije za 1. 1987: Za Argentino A 50; pri pošiljanju po pošti A 56; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

Izredna prilika

Zaradi izselitve ugodno prodam

lepo, dobro ohranjeno

Hišo v Buenos Airesu
in
2 krasni zemljišči
v Mar del Plati

STANE ZUPANČIČ
Martillero publico nac.
Tel. 755-2678